KRIZOVÉ PLÁNY

V PŘÍPADĚ VÝSKYTU NĚKTERÝCH PROJEVŮ RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ ŽÁKŮ VE ŠKOLE

Součástí procesu vzdělávání je i předcházení vzniku psychologicko-patologických jevů u žáků v rámci školního preventivního programu (ŠPP). Tento ŠPP je dostupný všem zaměstnancům školy i zákonným zástupcům žáků ve škole nebo prostřednictvím webových stránek školy.

V rámci prevence rizikového chování (šikana a kyberšikana, legální a nelegální návykové látky, poruchy příjmu potravy, psychické problémy, krádeže, vandalismus, rizikové sexuální chování, rasismus a xenofobie apod.) je potřeba věnovat zvýšenou pozornost jakýmkoliv změnám v chování i prospěchu, které se u jednotlivce nebo v kolektivu vyskytnou. Při jakékoliv změně chování nebo i podezření je vždy nutné:

- pokud se týká jednotlivce, promluvit si s ním v bezpečném a chráněném prostředí a pokusit se zjistit příčinu změny,
- o zjištěných poznatcích informovat třídního učitele, ředitele školy, metodika prevence a výchovného poradce,
- pokud se změna týká celého kolektivu, spolupracovat při jeho šetření s ředitelem školy, třídními učiteli, metodikem prevence, výchovným poradcem, popř. se školním psychologem nebo psychology z PPP,
- třídní učitel nebo metodik prevence nebo školní psycholog (dle domluvy) o zjištěném stavu informuje zákonného zástupce žáka a s ohledem na situaci buď individuálně, nebo prostřednictvím mimořádné rodičovské schůzky zákonnému zástupci/zástupcům nabídne pomoc při řešení a doporučí poradenské zařízení.

Všichni zaměstnanci školy, žáci i rodiče byli informováni prostřednictvím webových stránek školy, kde je tento dokument k nahlédnutí. Dále je dokument k dispozici u školního metodika prevence v listinné podobě.

školní metodik prevence: Mgr. Kateřina Kozlová

výchovný poradce: p. Pavel Hrstka

školní psycholog: Mgr. Kateřina Kopečková

KRIZOVÝ PLÁN – ŠIKANA

Škola je povinna řešit šikanu ve škole a na akcích pořádaných školou.

A. Učitel je svědkem šikany – brutálního násilí

- Je nutný zásah pedagoga či jiné dospělé osoby ve škole ku prospěchu oběti.
- Odvést okamžitě oběť do bezpečí.
- Ihned se vrátit zpět do třídy nebo do ní poslat jiného pedagoga, příp. pověřit dozorem někoho ze žáků (zabránění domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi)!
- Zalarmovat ředitele školy a další pedagogy, a domluvit se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušení výuky. Nejlépe rozdělit třídu na 2 poloviny, zabezpečit pedagogický dozor.
- Pokračovat v pomoci a podpoře oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření)! Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do třídy.
- Kontaktovat zákonného zástupce oběti. Při rozhovoru se zák. zástupcem se vyhnout slovu šikana, lépe je používat trápení nebo ubližovaní dítěti. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší. Dohodnout s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (možno nechat doma). Poučit rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy šikany nespadají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat agresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.
- Ohlásit celou věc policii (příp. kurátorovi pro mládež).
- Následovat by mělo vlastní vyšetřování incidentu, včetně zápisu a řešení dle školního řádu.

B. Učitel se o šikaně od někoho dozví

1. OVĚŘENÍ SITUACE

- Zajistit kolegy, kteří budou spolupracovat na šetření. Třídní učitel může spolupracovat, ale nesmí být hlavní vyšetřovatel.
- Nalézt vhodné informátory. Promluvit si s více informátory, případně je požádat, zda mohou danou skutečnost dosvědčit, ale zároveň na ně nenaléhat.
- Nalézt vhodné svědky.
- Kontaktovat rodiče.

2. VYŠETŘOVÁNÍ

- Je nutné, mít při vyšetřování třetí osobu jako svědka.
- Pokračovat v pomoci a podpoře oběti.
- Začít vyšetřování se „zdravým jádrem“, nikdy nezačínat s agresory.
- Vést rozhovor se svědky, rozhovor s obětí, rozhovor s agresorem/y. – Nikdy nenaléhat a nechat je říci, co chtějí. Nevést rozhovor současně s obětí a s agresorem/y.

3. HLEDÁNÍ NÁPRAVY

A) METODA USMÍŘENÍ

Provádí se především u počátečních stadií šikany a vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit.

- Domluvit usmíření mezi aktéry šikany, bez trestu.
- Řízeně hledat nápravy, vcítění se agresora do oběti tak, aby pochopil její utrpení.

B) METODA VNĚJŠÍHO NÁTLAKU

Provádí se u pokročilejších forem šikany.

- Ustanovit výchovnou komisi.
- Přinutit trestem viníky k zastavení agresivního chování.
- Vést individuální rozhovor s agresorem a jeho rodiči.
- Oznámit trest před celou třídou.
- Zajistit ochranu oběti.

4. DOKUMENTACE

O celém průběhu vyšetřování je nutné provést zápis se všemi konkrétními údaji.

KRIZOVÝ PLÁN – KYBERŠIKANA

Rozpoznat kyberšikanu je obtížnější, než tomu je u klasické šikany. I přesto si je možné na chování žáků všimnout znaků, které nasvědčují tomu, že by mohli být aktéry kyberšikany. Vhodné je pozorovat chování dítěte ve škole, hlavně o přestávkách, i doma. Lze zachytit varovné signály, přímé (chování okolí vůči dítěti) a nepřímé (chování nebo vzhled dítěte) ukazatele přítomnosti šikany ve třídě.

• Důkladně vyšetřit všechny incidenty tak, aby mohli v případě nutnosti být kázeňsky postiženi ti studenti, kteří se kyberšikany dopustili. Jakmile je identifikován agresor/agresoři, zvolit takové řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které způsobil.

• Ponechávat si všechny důkazy kyberšikany. Založit si složku, kde budou všechny snímky obrazovky, zprávy, záznamy apod. Tak lze demonstrovat závažnost chování a jeho dopad na školu. Toto je rozhodující zejména v případech, kdy máme v úmyslu studenty formálně potrestat (např. podmínečným vyloučením nebo vyloučením).

• Informovat rodiče kyberagresora o tom, že chování jejich dítěte je bráno vážně a na škole nebude tolerováno.

• Poučit rodiče o tom, že mohou kontaktovat právníka. Některé případy kyberšikany nespadají do kompetencí školy. V těchto případech mohou mít rodiče zájem řešit situaci jinými cestami. Mohou žalovat kyberagresora u občanského soudu např. za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu atd.

• V případech, kdy se kyberšikana odehrála prostřednictvím mobilního telefonu, kontaktovat mobilního operátora. Shromažďovat data, která mohou sloužit jako důkaz. Předtím vymazáním je uchovávat po nějakou dobu na serverech.

• Spolupracovat s Twitterem, Facebookem, nebo jakýmkoli jiným webovým prostředím, kde ke kyberšikaně došlo. Jejich zaměstnanci jsou zvyklí spolupracovat při řešení kyberšikany a mohou asistovat při odstranění závadného obsahu, shromažďování důkazů, nebo mohou poskytnout kontakt na někoho, kdo může pomoci.

• Používat kreativní strategie neformálních řešení, obzvláště v případech méně závažných forem kyberšikany, které nevyústily do závažné újmy oběti (například můžete od studentů požadovat, aby vytvořili plakáty proti kyberšikaně a vyvěsili je po škole).

KRIZOVÝ PLÁN – NÁVYKOVÉ LÁTKY

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol a tabák. Konzumace návykových látek osobami mladšími 18 let je považována za rizikové chování. Užívání návykových látek v prostorách školy a na všech školních akcích není přípustné! Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají.

TABÁKOVÉ VÝROBKY

Jak řešit konzumaci tabákových výrobků ve škole?

• Tabákový výrobek je třeba žákovi vhodným způsobem odebrat a zajistit, aby nemohl pokračovat v konzumaci.

• Pedagog dále sepíše o události krátký záznam s vyjádřením žáka (zejména od koho má tabákový výrobek), informuje třídního učitele a předá zápis metodikovi prevence, který jej založí do své agendy.

• Třídní učitel informuje zákonného zástupce žáka.

• V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se chování opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně - právní ochrany dětí.

• Jsou vyvozeny sankce dané školním řádem.

ALKOHOL

Jak řešit konzumaci alkoholu ve škole?

• Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

• V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistíme životní funkce dle zásad první pomoci a voláme RZS (155).

• Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagog následovně: Informuje TU, o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho alkohol má), který odevzdá školnímu metodikovi prevence, ten jej založí do své agendy a vyrozumí vedení školy.

• Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.

• Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost

• Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

• Z konzumace alkoholu škola vyvodí sankce dané školním řádem.

• V případě podezření na intoxikaci žáka může provést pedagogický pracovník test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška) **na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce.** Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje podle výše uvedených bodů.

• V případě plnoletosti si žák může tabákový výrobek ponechat (školní řád), ale nesmí jej užívat v době výuky či distribuovat žákům nezletilým.

Jak řešit nález alkoholu ve škole?

1) pedagog nalezne v prostorách školy alkohol:

• Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.

• O nálezu ihned uvědomí vedení školy.

• Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy.

• Sepíše stručný záznam o události, který předá metodikovi prevence.

2) pedagog zadrží u některého nezletilého žáka alkohol:

- Tekutinu nepodrobuje žádnému testu.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- O nálezu sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nálezu vyrozumí zákonného zástupce žáka. Pokud se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, upozorní i orgán sociálně-právní ochrany dětí.
- V případě potřeby předá zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři.
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem.

OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY (OPL)

Jak řešit konzumaci OPL ve škole?

- Návykovou látku je potřeba žákovi odebrat a zajistit, aby v konzumaci dále nepokračoval.
- V případě, že je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí pedagog žákovi životní funkce dle zásad první pomoci a přivolá RZS (155).
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagog zaznamená vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy.
- V případě, že žák není schopen dalšího vyučování, vyzve pedagog zákonného zástupce žáka, aby si dítě vyzvedl.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola tuto skutečnost i v případě, že je žák schopen výuky.
- Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně - právní ochrany dětí. (V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonného zástupce poskytne školní metodik prevence informaci o možnostech odborné pomoci.)
- Škola vyvodí sankce dané školním řádem. Je třeba rozlišit uživatele od distributora – uživatel je nebezpečný sobě, distributor všem; distribuce je trestným činem.

Jak řešit distribuci OPL ve škole?

Distribuce může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže

specifikováno buď jako přestupek, nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin. Množství nemá vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.

1) pedagog nalezl OPL ve škole

- Látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíší datum, čas a místo nálezu. Obálku přelepí, přelepení opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ve školním trezoru.
- O nálezu vyrozumí Policii ČR.

2) pedagog zadrží u žáka OPL

- Látku nepodrobuje žádnému testu.
- O nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- O nálezu sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byla OPL nalezena, datum, místo a čas nálezu a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla OPL nalezena (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pedagog tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo zástupce školy. Zápis založí školní metodik prevence do své agendy.
- O nálezu vyrozumí Policii ČR a informuje zákonné zástupce.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá pedagog látku přivolanému lékaři.

3) pedagog má podezření, že žák má OPL u sebe

- Řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
- Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultuje s ní další postup a informuje zákonného zástupce žáka.
- Žák je izolován od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem.

U žáka v žádném případě neprovádíme osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

KRIZOVÝ PLÁN – KRÁDEŽE A VANDALISMUS V PROSTŘEDÍ ŠKOLY

Krádeže, zejména mobilních telefonů, a úmyslné ničení školního majetku jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se lze ve školním prostředí setkat.

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem

• O události pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.

• Věc ohlásit na Policii ČR.

• V případě, že je znám pachatel, je třeba ho nahlásit orgánu sociálně - právní ochrany dítěte.
Jak postupovat při vzniku škody způsobené vandalismem

• Jakmile vznikne škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit záznam a pokusit se odhalit viníka.

• V případě, že viníka škola zná, může na něm (jeho zákonném zástupci) vymáhat náhradu škody.

• V případě, že nedojde mezi zákonnými zástupci nezletilého dítěte a školou dítěte k dohodě o náhradě škody, může škola vymáhat náhradu soudní cestou.

KRIZOVÝ PLÁN – ZÁŠKOLÁCTVÍ

Záškoláctví je poruchou chování, která bývá často spojována s negativním postojem ke škole, s nepřijetím normy pozitivní hodnoty vzdělání, ale může být také projevem šikany nebo reakcí na neprospěch. V některých případech jej lze charakterizovat jako komplex obranného jednání s cílem vyhnout se nepříjemnosti, která je dána konfrontací neúspěšného dítěte s lépe prospívajícími žáky nebo požadavky učitele na práci dítěte nebo očekávanou reakcí rodičů na špatný prospěch. Při hodnocení záškoláctví je velmi důležité zjistit příčinu.

Jak postupovat při záškoláctví

• Nejdůležitější je zjištění příčiny, proč se žák k záškoláctví uchyluje. Teprve na základě tohoto zjištění je možné se žákem dále pracovat.

• Dalším důležitým úkolem je získání rodičů žáka ke spolupráci, nikoliv k boji mezi školou a žákem.

• Výchovný poradce po poradě s rodiči může žáka odeslat k vyšetření do pedagogickopsychologické poradny, která provede jeho vyšetření a případně doporučí řešení dané situace.

STRATEGIE PREVENCE ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Tento dokument vychází z vyhlášky č 27/2016 Sb., vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění účinném od 1.1.2021 a z vyhlášky č. 72/2005 Sb., vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění účinném od 1.1.2021.

Cíl strategie

Cílem strategie je včasné zachycení žáků ohrožených školní neúspěšností a vytvoření vhodných podmínek a strategií, které zvýší pravděpodobnost školní úspěšnosti.

Příčiny školní neúspěšnosti:

- vývojové změny,

- osobnostní ladění,

- sociální prostředí (rodinné zázemí, negativní vliv vrstevnických skupin,…),

- nerovnoměrné nadání,

- somatický stav,

- aktuální psychický stav,

- aktuální rodinný stav (rozvod rodičů, úmrtí v rodině,…),

- specifické poruchy učení a chování (tj. dyslexie, dysortografie, dysgrafie, dyskalkulie, poruchy pozornosti, hyperaktivita/hypoaktivita, impulzivita, porucha paměti, myšlení, řeči, emocí aj.),

- zhoršená školní docházka.

Postup při řešení školní neúspěšnosti

Eviduje-li třídní učitel nebo jiný pedagog, že u žáka došlo k náhlému výraznému zhoršení prospěchu, informuje o tom bez zbytečného odkladu školní poradenské pracoviště (metodika prevence, výchovného poradce) a vedení školy. Pravidelně jsou členové poradenského týmu informováni o žácích se zhoršeným prospěchem či docházkou na pedagogických radách, v průběhu roku pak třídními učiteli nebo jinými pedagogickými pracovníky školy či zákonnými zástupci.

Vedení školy nebo třídní učitel prokazatelně informuje (Bakaláři – Komens) po pedagogických radách v 1. a 3. čtvrtletí školního roku zákonné zástupce těch žáků, kteří jsou ohroženi školním neúspěchem, tedy jsou hodnoceni klasifikačním stupněm 4 nebo 5 nebo jsou neklasifikováni. Pokud se zhoršení projeví náhle jindy v průběhu školního roku, třídní učitel o tom prokazatelně informuje zákonné zástupce bez zbytečného odkladu co nejdříve. Spolupráce školy a zákonných zástupců je stěžejní. Žák má možnost rozhovoru se školní psycholožkou, ze kterého by měla být vyvozena hlavní příčina zhoršení prospěchu. Po zjištění příčiny bude preventivní tým školy postupovat následovně dle některého z bodů:

a) poskytnutí pedagogické intervence, pomoc školního psychologa

b) doporučení žáka k vyšetření ve školském poradenském zařízení (PPP, SPC,…); pro tento krok je potřeba souhlas zákonného zástupce žáka; v případě doporučení a na základě souhlasu a žádosti zákonného zástupce bude vypracován individuální vzdělávací plán (IVP),

c) příprava a realizace plánu pedagogické podpory či individuální vzdělávací strategie, které určují individuální postupy ve vzdělávání žáka, a to ve spolupráci se zákonnými zástupci, žákem samotným a příslušnými vyučujícími; efektivita přijatých opatření je průběžně vyhodnocována,

d) doporučení využití služeb odborníků (pedagogicko-psychologické poradny, poradenská centra, zdravotnická zařízení, sociální služby či krizově-intervenční služby).

Základní zásady pro předcházení školní neúspěšnosti:

- snaha o vytvoření bezpečného klimatu ve škole i ve třídě (seznamovací kurz, třídní výlety, třídnické hodiny, podpora žákovských mimoškolních aktivit),

- žák i zákonný zástupce jsou seznámeni se strukturou, personálním obsazením a kompetencemi poradenského týmu (metodik prevence, výchovný poradce, školní psycholog) a dalšími zúčastněnými osobami (třídní učitel),

- prokazatelným způsobem seznámení žáků se školním řádem a jeho důsledné dodržování,

- vytvoření vhodného podnětného prostředí pro výuku žáků ze strany vyučujících (motivace, využívání různých metod a forem výuky, spravedlivý přístup ke všem žákům, nabídka konzultací),

- vhodná a pravidelná komunikace mezi školou a zákonnými zástupci.

Plán následné intervence

S tímto dokumentem budou seznámeni všichni zaměstnanci školy, zákonní zástupci žáků a žáci školy a bude všem přístupný k nahlédnutí. Krizový plán bude doplňován či obměňován v případě výskytu nebo zvýšení určitého rizikového chování na škole. Škola bude také postupovat v souladu se školním řádem, pracovním řádem, bezpečnostním řádem, krizovým plánem a minimálním preventivním programem. Všechny tyto dokumenty jsou mezi sebou propojeny metodicky. Dokumenty budou pravidelně aktualizovány a event. přizpůsobeny novým podmínkám školy. Zaměstnanci školy, zákonní zástupci žáků i žáci školy jsou a budou i nadále seznamováni s novými aktualizacemi.

Vypracovala:
Mgr. Kateřina Kozlová
školní metodik prevence Gymnázia Otrokovice

Schválil:
Mgr. Ivo Kramář
ředitel Gymnázia Otrokovice

V Otrokovicích 3. 9. 2026